

Čtenářská gramotnost a tvůrčí psaní

Mgr. Pavla Klusáčková, Ph.D.

TVŮRČÍ PSANÍ

- Tvůrčí psaní je disciplína, která popisuje produkci textů jako **součást mezilidské komunikace** (Fišer, a kol., 2012, s. 9)
- Za pomoci lingvistiky, literární vědy, psychologie, **pedagogiky**, estetiky a jejich speciálních odvětví systematicky analyzuje, popisuje, interpretuje a hodnotí způsoby přípravy, tvorby, vnímání a **chápání textů...** (Fišer, a kol., 2012, s. 9).

TVŮRČÍ PSANÍ VE VÝUCE

- Učitel by měl naučit žáka vytvářet pozitivně vnímatelné a esteticky pozitivně hodnocené produkty (Fišer, a kol., 2012, s. 11)
- Vede žáky k vytváření a rozvoji **komunikační kompetence**, tzn. souboru recepčních, interpretačních a produkčních dovedností při práci s texty jako komunikáty.
- Skrze tvůrčí psaní může u žáků rozvíjet **čtenářskou gramotnost**.

TVŮRČÍ PSANÍ VE VÝUCE

- RVP ZV má prostor pro integraci tvůrčího psaní do hodin **českého jazyka a literatury**.
- Nejvíce se přibližuje k postupům slohového vyučování.
- Tvůrčí psaní pomůže lépe rozumět uměleckým dílům.
- Tvořivá činnost s textem vede k porozumění **významové výstavbě textu**.
- Rozvíjí kritické myšlení.

TIPY DO VÝUKY PRIMÁRNÍ ŠKOLY

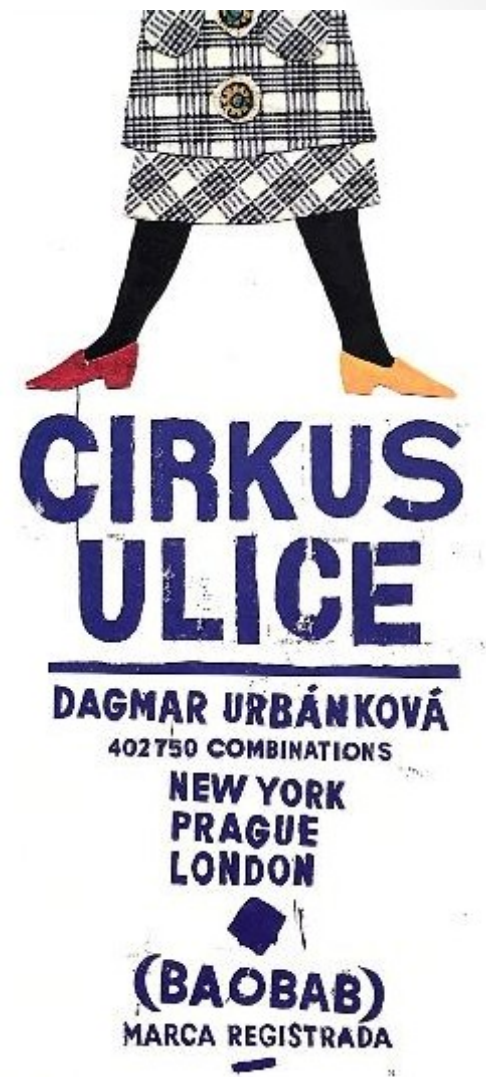
◆ VYUŽITÍ OBRÁZKOVÉ KNIHY

D. Urbánkové: *CIRKUS ULICE*

ULICE jako krajina lidí... veselých, nafoukaných, rozverných, upovídáných, tichých, tlustých, hopsajících, mlsných, zevlujících, vysokých, ušlápnutých, čekajících, radostných, prchajících, smutných, praštěných...

Každý jsme jiný...

Popis, vypravování, pohádka atd.

★ Ilustrace z knihy D. Urbánkové: *Cirkus ulice*.

◆ POHÁDKA S POZMĚNĚNÝM DĚJEM

Ukázka žákovské práce
(chlapec, 4. ročník):

21. října
Pohádka s pozměněným dějem
Byl jednou jeden
babeček, a ten měl
kamaráda zajíčka a
kamarádku myšku. Zajíček
bydlel v dřevěné chaloupce,
myška v dínce pod
mohutným smrkem, a
babeček v podzemním
bludišti, které sám vy-
hrobil ^v svém malými ruce-
kami. Takhle žilí den

co den obyčejný žil.

Když se ale jednou
šel bratřič brachy
napít piva do hospody
u popelnice, stalo se
mu tam něco neuvěřitě
leho! Nahlyxi mu nad
míru! Takle se bratřičovi
jistě nikdy nestalo. Byl
tak rozjářený, že se
brachy opil. Takže když
šel domů tak bílé
hlubičce řekl: „Štakovychu“,
když uviděl měsíc řekl:
„Vrať mi dědu nebo ti

koupím novou plavku!“
mýče řekl: „Čau zábo!“
a sájičovi zase povídal:
„Kazdan babi jak se
vede? výbuch!“! Lhářka
mlel co se dalo. Ráno
se probudil byl na
své kromasti hlíny, kterou
používal jako rozlechnu.
Bolela ho sice hlava
ale jinak se mu nic
nestalo. A tak končí
bratřičova opilá komedie,
alkohol prohlašuje a
bratřič dále žije. KONEC

◆ JEDNO VELKÉ PROTOŽE (Hošková, 2013)

Existuje jedno slovo, které má na všechno odpověď. Je to slovo “protože”. V říši fantazie je jakákoli odpověď dovolena, a to znamená, že naše odpovědi nemusí být ani trochu logické...

Doplňte věty, a vyzkoušejte si tak 😊:

Po dešti vzduch krásně voní, protože....

V noci posílám tajné šifry do vesmíru, protože...

Nebe je modré, protože...

Nejraději chodím bosky, protože...

Každou ponožku nosím jinou, protože...

Lidé stárnou, protože...

◆ ZASTAVENÁ VTEŘINA (Hošková, 2013)

Najděte si místo, kde se toho hodně děje. Ideální jsou ta, kde se pohybuje hodně lidí, jako například tržnice, hlavní náměstí, školní jídelna atd. Pohodlně se usadíte, vezměte si do ruky imaginární fotoaparát, zaostřete, zmáčkněte a... spoušť! V ten moment se vše zastaví jako na fotografii....

Potom popište vše, co se během jedné jediné vteřiny děje.

... Prodavač medu se ohnal po vose, která nelenila a v tu ránu přeletěla na vedlejší stánek s hroznovým vínem mezi své kamarádky, prodavač zeleniny se usmívá na paní, která mu bere z rukou pytlík voňavých červených rajčat a děkuje, zatímco dítě, které drží levou ruku v náručí, se jí zahryzne do šátku....

★ Ilustrace z knihy K Hoškové: *Tvůrčí psaní pro malé spisovatele a spisovatelky.*

KDE HLEDAT INSPIRACI?

Např.

- Web: Čtenářská gramotnost a projektové vyučování
<http://www.ctenarska-gramotnost.cz/tvurci-psani/tp-tipy/e-learning-tp>
- V knize:
Tvůrčí psaní pro malé spisovatele a spisovatelky od K. Hoškové

ZDROJE A LITERATURA

- Fišer, Z., et al. (2012). *Tvůrčí psaní v literární výchově jako nástroj poznávání*. Brno: Masarykova univerzita.
- Hošková, K. (2013). *Tvůrčí psaní pro malé spisovatele a spisovatelky*. Praha: Edika.
- Urbánková, D. (2012). *Cirkus ulice*. Praha: Baobab.
- www.ctenarskagramotnost.cz